

Unang Surat i Pablo dut menge' taw't KORINTO

Kepurisan et itueng Surat neng 1 Korinto

Sinurat i Pablo sengmenu surat dut menge' mengengandel dut Korinto, temed maya tyu duwa lang tinektak dut Biblia tyu. Itueng surat betengen tyu Unang Korinto. Sinurat i Pablo dut menge' taw't Korinto sabab et kesusaan neng timimbu' pasal et pemimiyag et mengengandel dut peneteg i Pablo neng pegtimung-timungan et mengengandel na dut lungsud et Korinto. Atin neng Korinto tagna' ti' kelang lungsud et kabisera dut probinsiya et Akaya, seled bangsa et Griego. Pegkilelanan atin ne kelang mabbu na' pinegarat, lekep na' pemimiyag neng megpekibeis, beke' kekinensangan neng menge' agama.

Segwa' elula' banar pegsusaan et ating bibilinan neng si Pablo, pasal eset pegpeparak beke' pemimiyag neng megpekibeis dut seled et pegtimung-timungan et mengengandel beke' menge' ingkut pasal eset napsu' beke' pegesawa, penedseled, keusayan dut pegtimung-timungan et mengengandel, begey et Empung Nakem, beke' pegbiyag peuli'. Sabab et tantung kesesewran pinebiri' ye ba' enukwan ating Menungang Abar meres dut itue neng menge' ingkut.

Dut Kapitulu 13, pinesewd ye pegmerga', atin banar luwas dut ibang begey et Empu' dut kenyeng menge' mengengandel. Kapitulu 13 kalu' na tantung pegkilelanan na' bagi' dut seled itueng buuk.

Ketulduan et itueng Surat

Peribasa Kapitulu 1:1-9

Pegpeparak menge' Taaw dut Pegtimung-timungan 1:10–4:21

Napsu' beke' Biyag Keusbaan 5:1–7:40

Menge' Mengengandel beke' Menge' Kaya Mengandel 8:1–11:1

Pemimiyag et Pegtimung-timungan et mengengandel 11:2–14:40

Pegbiyag Peuli' i Kristo beke' Menge' Mengengandel 15:1-58

Seraka eset Menge' Mengengandel dut Judea 16:1-4

Pasal eset Diri beke' Penimpusan 16:5-24

1 ¹Itueng surat mawa' ki Pablo neng pinili' sabab eset gaay et Empu' neng negmendyaring Apostol^a, ingin bersen Bibilinan i Jesus Kristo, beke' mawa' dut tipused tyung si Sostenes.

²Dut menge' pegtimung-timungan et mengengandel et Empu' na dut lungsud et Korinto, eset ginsa't pinili' supaya megmendyaring pasek metigna' neng taaw et Empu' sabab et pekikisembatu dut ki Jesus Kristo, sampay ginsa't dut peembe-embe neng pemengempu' dut Begerar neng si Jesus Kristo, kedyeng Begerar sampay kityu.

³Mesen teyen redyiki' beke' kesenangan et Empu' neng Ama' tyu beke' Begerar tyung si Jesus Kristo.

Menge' Redyiki' teyeg ki Kristo

⁴Daran ku pegpeselamat dut Empu' pasal eset dimyu sabab et redyiki' neng binggey ye dimyu pebiya' ki Jesus Kristo. ⁵Sabab eset pekikisembatu dut ki Kristo, kemyu negmendyaring mentiri' dut ginsa't ginis, peiibut dut pememresan sampay kesesewran. ⁶Ating keberbenaran neng pegtutuldu' kay dimyu pasal ki Kristo, atin melinew mekebiri' set dimyu menge' sebaya' sabab et pememresan sampay kesesewran myu. ⁷Enu ga diki kew negkurang dut enu-enung menge' begey teyeg et Empung Nakem, sasat kemyu megтетagey na mebunayag Begerar tyung si Jesus Kristo. ⁸Ya in daran dyeganan kemyu seked kepuspusan, supaya tumeteg kew set pengandel myu seked na dumateng ating eldew na muli' Begerar tyung si Jesus Kristo. ⁹Mebentel Empu' neng nemili' dimyu supaya mekisembatu dut kenyeng yegang neng si Jesus Kristo na' Begerar tyu.

Pegkekepeparak-parak dut Pegtimung-timungan et Mengengandel

¹⁰Menge' ketipusdan, megpengasi'asi' ku dut dimyu sabab et kepengdyarian et Begerar tyung si Jesus Kristo, na megsulut-sulut kew ginsan supaya diki kew pegkekepeparak-parak, supaya mekisembatu kew dut pikiran beke' menge' paru buwatan myu. ¹¹Menge' tipused ku, ipineabar daken et menge' sengkebenwa i Kloe na kemyu kunu' maya pegiiseg. ¹²Itue ingin ku bersen, kwat sembatu, “Eset ki Pablo ku.” Sugid gasi et sembatu, “Eset ki Apolos ku”. Maya gasi pegsugid, “Dut ki Pedro aku”, beke' maya nega iba megsugid, “Aku eset ki Kristo”. ¹³Manu! Nebagi' be taku' si Kristo? Si Pablo be taku' ating rinansang dut krus sabab et dimyu? Binewtismuan kew be taku' supaya mendyaring pengenaren i Pablo?

¹⁴Salamat dut Empu', kaya binewtismuan ku eset dimyu selyu de Krispo beke' si Gayo lang. ¹⁵Angkan kaya mekepegsugid dimyu na kemyu

^a 1:1 *Apostol* - ingin bersen “Bibilinan etawa Mengengabar et Empu'”. Betsaen “apostol” eset Diksyunario.

binewtismuan ampa' mendyaring pepengeneran ku. ¹⁶Nerendeman ku pelan, binewtismuan ku gasi ating sengbinenwa i Estepanas. Lyu kedye, kaya ne mekerendeman ku na binewtismuan ku. ¹⁷Sabab aku tu' dinaak i Kristo, diki supaya memewtismu, erapun supaya menuldu' et Menungang Abar. Ipegtutuldu' ku pesi itue segwa' diki sabab dut pememresan kuyun dut kesesewran et taaw petetaaw. Angkan supaya diki meugaran et kepengdyarian ating kepeteyan i Kristo dut krus.

Si Kristo Kepengyedian beke' Kesesewran et Empu'
(2 Korinto 2:16)

¹⁸Dut menge' megkebinasa dut Narka', ating ketulduan pasal eset pegkematey i Kristo dut krus atin kerupangan. Segwa' dut kityu sebarang nemekebawi', atin ketulduan kepengyedian et Empu'. ¹⁹Nesurat ne et Empu' dut buuk i Isaias,

“Rungkaten ku ating kesesewran et menge' mekesewd beke' ugaran et kepulusan ating pendey et menge' mepependey.”^b

²⁰Enu kepulusan tiban et mekekesewd, et menge' menunuldu' et Keseraan binggey et Empu' ki Moises, sampay et menge' mepependey neng mengderawa eset penewnan na' itue? Ipekilala et Empu' na ating kesesewran et menge' taaw et sengkedunyaan na' itue kerupangan. ²¹Sabab kuyun dut kesesewran et Empu', diki ye ipegtugut na ya mekilala et taaw sabab dut kesesewran et sengkedunyaan na' itue. Segwa' nepesegya Empu' na usalen et keblan dye kedupangan neng Menungang Abar neng dameng ipegtutuldu' apang puwasen dye in na nemengandel kenye. ²²Ating menge' Judio in, dye in nanew et keli'lilu' bilang pesebanar, beke' pegtutulusen et menge' taw't Griego kesesewran. ²³Angkansa ganang ipegtutuldu' kay pasal et ki Kristo na' Mesias^c neng neransang dut krus, sembatung keseruruan dut menge' Judio beke' kaya keguna-guna dut menge' taw't lein Judio. ²⁴Segwa' dut menge' pinili' et Empu', misan Judio etawa Griego ne, si Kristo ating kepengyedian beke' kesesewran et Empu'. ²⁵Sabab kwan tyu lang na atin kerupangan et Empu' segwa' pelan ating kesesewran neng luwas dut kesesewran et ginsa't taaw, beke' ating penganal tyu kelumkan et Empu', pelan atin basag neng luwas eset basag et ginsa't taaw.

²⁶Kemyu menge' mengengandel, kinkirana' myu dimyung kepentangan ganang pinili' kew et Empu'. Sesenu ga dimyu ating mekesewd dut penyek et menge' taw't sengkedunyaan. Sesenu dimyu ating mekepengdyarian. Sesenu dimyu ating esen-esenan. ²⁷Segwa' pinili'

^b 1:19 Isaias 29:14 ^c 1:23 Mesias - ating pinili' et Empu' apang memegbeg atu't dunya' na itue. Ating Mememawi' et ginsa't taaw pasal kedyeng menge' sala' beke' keduasaan et Empu'.

et Empu' sebarang mebaba dut penyek et taw't sengkedunyaan supaya inlelewen sebarang mekesewd, beke' pinili' et Empu' ating merurungkey neng kekepentang et taw't sengkedunyaan supaya inlelewen sebarang mebebasag. ²⁸Pinili' ye ating pegentangen na' mebaba, kaya kegunaan, beke' kaya kepulusan dut sengkedunyaan na' itue supaya meugaran et guna ating menge' pegpantang na derekela' dut sengkedunyaan. ²⁹Angkansa kaya mekedyaring megpeabbu dut elepa't Empu'. ³⁰Segwa' dut kenye mawa' ating pekikisembatu tyu ki Jesus Kristo na binwa't yeng kesesewran tyu. Sabab ye kityu metigna' dut pemiri' et Empu', sampay pinegpendyaring tyu pasek metigna' beke' binawi' tyu. ³¹Angkansa pesi samat pegsugiren dut Kesuratan, "Ating Begerar Empu' meipegpe-abbu et sebarang meingin megabbu."^d

Ating Ipegtutuldu' i Pablo pasal et si Kristo na Iniransang dut Krus

2 ¹Menge' mengengandel, ganang esentin ku, ipinebunayag ku dimyu pasal et tagu' na' keberbenaran et Empu', segwa' diki pebiya' dut mererarem neng delehitan etawa metaas neng kependeyan. ²Sabab ganang esentin ku dimyu, nepikir ku na kaya ipegtutuldu' ku dimyu selyu pasal si Jesus Kristo neng Mesias beke' ya in neransang dut krus. ³Na ganang esentin ku iba-ibamyu, aku melumek, metakut, beke' megegerger ku na tumeyuma dimyu. ⁴Dut bebresan beke' pegtutuldu' ku diki ku kemyu inagit sabab lang dut mereregmis na' pemisara kyunun dut kesesewran et taaw, erapun pebiya' dut pesebanar et Empung Nakem beke' kepengyedian et Empu'. ⁵Angkansa pasal dimyung pegandel ki Kristo, nengandel myu diki dut kesesewran et taaw, erapun dut kepengyedian et Empu'.

Ating Kesesewran et Empu'

⁶Segwa' dut maya sangpet neng pinegumuran dut pengandel dye, kesesewran ipegtutuldu' kay dimyu, segwa' diki kesesewran et sengkedunyaan na' itue, etawa dut menggegaum et setibantiban na maya timpu ye metpu'. ⁷Ating pegbentuen ku pasal et tagu' neng kesesewran et Empu', na asal netagu' eset taaw petaaw. Itue nepanyap Empu' supaya dut kityung ipegtetaas, mura pinendyari sengkinleba't lungsud. ⁸Misan sembatu dut menge' megmimilik et penewnan na' itue kaya nekereti' pasal eset keberbenaran na atin. Ba' neretian dye teyen atin, kaya teyen rinansang dut krus ating bantug na' Begerar. ⁹Segwa', kwantin pegsugiren et Kesuratan,

^d 1:31 Jeremias 9:24

“Ingga pe' mekebiri' et mata, etawa mekekingeg et telinga, beke' ingga pe' gasi mekesampig dut pikiran et taaw, ating pinanyap et Empu' dut menge' megireg kenye in.”^e

¹⁰Segwa' itue pinebunayag kityu et Empu' pebiya' dut Nakem ye ating pinanyap ye kityu. Pegsesewren et Empung Nakem ginsan neng ginis, megdemikian ating pinekemararem neng tagu' na' keberbenaran et Empu'. ¹¹Kaya nekesewd pasal eset pegpipikiren et taaw selyu ga kenyeng nakem. Megdemikian gasi, kaya nekesewd et pegpipikiren et Empu' selyu ga Nakem et Empu'. ¹²Lein lang nakem et sengkedunyaan, segwa' Nakem et Empu' ating tinerima tyu, supaya meretian tyu ating menge' bebgey na' ibinggey et Empu' kityu.

¹³Indyari ipegtuturan kay pasal et menge' keberbenaran neng Empung Nakem dut sebarang maya Empung Nakem. Pegusalen kay menge' tuldu' et Nakem neng pememresan beke' diki menge' beres kuyun dut kesesewran et taaw.

¹⁴Sabab ating taaw na kaya Empung Nakem, atin mendi' tumerima et ulmat neng mawa' dut Nakem et Empu'. Sabab kenye kerupungan menge' atin sabab kaya mekeretian ye atin, sabab keilangan ye Empung Nakem ampa' mekeukum ya et mesugat. ¹⁵Mekeretian et taaw neng maya Empung Nakem pasal eset arga' et ginsa't ginis, segwa' kaya misan sinu kereti' eset taaw na itue e. ¹⁶Kwantin pegsugid et Kesuratan,

“Sinu taku' nekesewd et pikiren et Begerar? Sinu taku' mekepegitua eset kenye?”^f

Segwa' mekedyari tyu memikir pasal itueng ginis samat ating kepikiran i Kristo pasal atin.

Menge' Mengengeradya et Bagung Pinegsulitan et Empu'

3 ¹Tantu' banar menge' ketipusdan, ganang esentin ku iba-iba myu diki ku kemyu biseranen na samat menge' taaw neng maya Nakem et Empu', segwa' keilangan pegbiseranen ku kemyu bilang menge' taaw neng pemiyagan nega kuyun dut ingin et diri, samat menge' yengyegang nega eset pengandel ki Kristo. ²Binggeyan ku kemyu et gatas, diki mekras neng kekanen sabab diki myu nega megesan. Beke' seked tiban pesi diki myu megees, ³sabab keiregan et diri atin nega peglebi dimyu. Maya nega imbeng beke' bebentanan myu, angka sentin mekilala na mekesengkinleban kew nega beke' pengebiyagan kew nega samat taaw petaaw. ⁴Sabab ba' pegsugiren et sembatu, kwan, “Aku eset ki Pablo,” beke' iba kwan, “Aku eset ki Apolos,” diki be tenda' atin na kemyu pengebiyagan nega samat taaw petaaw?

Empu' Negpetuhu' et Luluwaken beke' Negpelembu' et Itue

⁵Sabab sinu si Apolos? Beke' sinu si Pablo? Kami tu' menge' tetehagen lang et Empu' na inusal ye supaya engeyen kew dut pegandel ki Kristo.

^e 2:9 Isaias 64:4 ^f 2:16 Isaias 40:13

Pegbuwaten et kede sembatu pasal eset bubuwaten neng tinerima ye dut Begerar. ⁶Aku nengluwak, si Apolos nenbung, segwa' Empu' negpetuhu' beke' negpelembu'. ⁷Lein lang ating nengluwak, etawa nenbung merga', segwa' Empu' key sabab Ya nepetuhu' beke' nepelembu'. ⁸Ating mengluluwak beke' menenembung sali' dye mengengeradya lang beke' kede sembatu kedye keterima et ganti kuyun dut kenyeng pinegsensara'. ⁹Kami tu' sali' mengengeradya et Empu', beke' kemyu tu' antangan myu samat uma Ye. Antangan myu gasi samat benwa et Empu'.

Antangan Myu Samat Benwa et Empu'

¹⁰Kuyun dut redyiki' et Empu' binggey eset daken, aku nengdatun et penued bilang biaksa neng mememua'. Iba gasi negpelahyun eset pegpetiyeg et benwa. Segwa' subali' keinget sebarang mememaal. ¹¹Sabab kaya ne ibang penued ne mekedyaring iratun selyu ba' neusuk ne in, si Jesus Kristo. ¹²Na ba' maya negpetiyeg dut itueng penued na mengusal et bulawan, etawa pirak, etawa merga' neng batu, etawa maya gasi mengusal et kayu, dugami, etawa pineggepasan. ¹³Mekilala dagbes et keradya eset kede sembatu dut eldew et pegukum. Sabab eset eldew na atin ipebunayag et apuy na ya sumulay beke' megpebunayag eset tantung dagbes et keradya dut kede sembatu. ¹⁴Na ba' pinetiyeg et sinu-sinu in dut timbew et penued tumerna, ating negpetiyeg keterima et ganti. ¹⁵Segwa' ba' metutung, ya meugaran, segwa' lang ya mebawi' na samat nekelabay et apuy.

¹⁶Kaya myu be nesewran na antangen myu Templo^g et Empu' beke' meglelegdeng set dimyu Nakem Ye? ¹⁷Indyari binenanen et Empu' sebarang binenanen et templo ye. Sabab pasek metigna' ating templo et Empu', asal kemyu ne ating templo.

¹⁸Endey rundingan et sinu-sinu kenyeng diri. Ba' maya megpeantang et diri ye na ya mekesewd pasal et penewnan na itue, subali' ipantun ye kenyeng diri' samat dupang na taaw supaya ya megmendyaring tantung mekesewd. ¹⁹Sabab ating kesesewran et menge' taaw et sengkedunyaan na itue kerupangan dut penyek et Empu'. Kwantin pegsugiren et Kesuratan,

“Pegelewen ye sebarang mekekesewd misan senung kebiaksan dye tumangkis.”^h

²⁰Megdemikian gasi,

“Sewd et Begerar na sebarang pegpipikiren et menge' mekekesewd atin kaya keguna-guna.”ⁱ

²¹Angkansa endey ipegabbu et sinu-sinu pasal nebuwat et taaw. Sabab ginsan in dimyu, ²²si Pablo, si Apolos, beke' si Pedro, itueng

^g 3:16 *Templo* - Pengempuan neng Benwa et taw't Judio. ^h 3:19 Job 5:13; 1 Korinto 1:20
ⁱ 3:20 Kanta 94:11

sengkedunyaan, ating biyag, ating kepeteyan, atin net tiban beke' ati't pegtetyumanen, ginsa't itue dimyu. ²³Beke' kemyu ki Kristo, beke' si Kristo gasi dut Empu'.

Menge' Bibilinan neng Dinaak i Kristo

4 ¹Kami tu' menge' tetehagen i Kristo beke' pinepengerapan pasal eset tinagu' neng ketantuanen et Empu', kwantin patut iantang myu damen. ²Ating pepengeran keilangan mendyaring mebentel dut kenyeng begerar. ³Na kaya dut daken atin na aku ukumen myu etawa dut embe-embeng ukuman et taaw. Misan daken, kaya ku pegukumen bilug ku. ⁴Melayam penedseled ku, segwa' diki ingin bersen na aku kaya ne sala'. Ating Begerar Jesus keukum daken. ⁵Angkansa kas kew't pengukum et ingga penewnan. Tumagey-tagey kew dut pegdateng et Begerar. Ipebari' ye menge' indeginis na tiban asal tagu' nega eset kelingban beke' ipebunayag pasal eset pegpeperuen et menge' taaw seled pusu' dye. Atin masa, kede sembatu keterima dut Empu' pasal et pemantug neng nepanyap ye.

⁶Menge' ketipusdan, supaya lang eset kepulusan myu, kami de Apolos ating inusa ku et upama supaya meenaran myu ating ingin bersen et kwan sugid, "Endey kew meglebi et nesurat dut Kesuratan et Empu'." Angkansa endey ipegabbu et sinu-sinu sengketawan beke' inlelewen gasi iba. ⁷Sabab sinu pinegbidaan myu dut iba? Diki be ginsa't eset dimyu in atin ulmat et Empu'? Ba' kwantin, manu ipegabbu myu na sepantun et diki begeh dimyu?

⁸Kemyu pelan mekeksan ne! Mentiri' kew ne! Kemyu pelan menge' surutan ne, segwa' kaya myu ne kami pineibut! Teyen negmendyaring surutan kew banar megdemikian damen, kwantin gasi teyen. ⁹Sabab dut pikiran ku, kaming menge' bibilinan binwat et Empu' megmendyaring pinekemebaba' dut ginsa't taaw. Kami tu' samat menge' taaw neng neukuman et kepeteyan, sabab negmendyaring pengingindanan kami eset sengkedunyaan et menge' dereakan et Empu' beke' menge' taaw. ¹⁰Kami menge' dungdupang alang-alang ki Kristo, segwa' kemyu menge' mekesewd pasal ki Kristo! Merurungkey kay, kemyu mebebasag! Ininlelew kami, kemyu pegbentugen! ¹¹Sumked et itueng lisag, kami peguurapan, pegtutuknewen, beke' usa-usa lebas. Kami pinegtitiksa' beke' kaya melegdangan. ¹²Pegsengsara' kay supaya maya pengeput et biyag. Megpinginunga kay sebarang pengraat damen. Ba' kami pereaten, pegsendalan kay lang itue. ¹³Meluyu' neng bebresen pegsubli kay dut sebarang pemenawey damen. Sumked tiban, kami samat menge' rikut, pinekemebaba' neng dagbes et taaw atu't lugta'.

¹⁴Itue sinurat ku diki supaya inlelewen kew, temed supaya induan samat menge' keyegangan neng pegmergaen ku. ¹⁵Sabab misan maya

kemyu diki meitung nega neng menunuldu' pasal et biyag mengengandel i Kristo, sembebatu ga ama' myu. Sabab kemyu yegang ku dut pegandel ki Jesus Kristo sabab dut Menungang Abar neng tinuldu' ku dimyu. ¹⁶Angkansa nepeamay-amay ku dimyu, sunsuna' myu upama ku. ¹⁷Sabab et atue, pinesentin ku si Timoteo, daken neng minerga' beke' mebentel neng yegang dut Begerar. Ya atin megperendem dimyu eset menge' pengarat ku pasal et biyag dut daken neng pekikisembatu ki Jesus Kristo, beke' atin neng pengarat pegtuldu' ku dut menge' pegtimung-timungan et mengengandel misan embeng lungsud.

¹⁸Maya senu dimyu pegmetaas sabab kwan dye lang diki ku ne kesurung esentin. ¹⁹Segwa' ba' geayen ne't Begerar, aku sumentin et mesekali' ne timpu, beke' birinen ku ba' enu mebutbuwat dye neng pegmetaas, ba' keldame't pegbersen dye lang etawa ba' maya dye basag teyeg et Empu'. ²⁰Sabab pasal eset pegmilik et Empu', diki dut bebresen lang, imbes dut pengebiyagan kew nega dut kepengyedian et Empu'. ²¹Enu ireg myu? Sumentin ku ne ampa' pegreganen banar, etawa maya pegmerga' beke' nakem et keguepan?

Dusa dut Pemuwat et Megpekibeis

5 ¹Na, nekapet daken abar na meraat binwat pesi et sembatu dimyu na pegibanen ye esawa et kenyeng ama'. Misan menge' kaya mengandel Empu' diki pemuwat et kwantin neng kerupangan na sumbang. ²Segwa' agad pegabbu myu nega itue! Mepatut teyen lumeeew kew beke' sumiyak, beke' ipeugad ating nemuwat et kwantin in!

³Seukat ne kaya esentin bilug ku, segwa' esentin ku nega gasi dut nakem, sepantun nega na aku sentin. Sabab et itue, ating nemuwat et kwantin inukum ku ne pebiya' dut kepengyedian et Begerar neng si Jesus. ⁴Aku iba' myu eset nakem dut pegtimung-timung. Beke' dut kepengyedian et Begerar tyu neng si Jesus, ⁵igbeya' myu ki Seytan^j ating taaw supaya mebinasa kenyeng bilug, supaya mebawi' kenyeng nakem dut eldew et keukuman et Begerar.

⁶Diki mepatut na kemyu megabbu. Diki myu be nesewran samat itueng pegbersen, "Pepebuka' et isek-isek neng pikembang ginsa't neng buang?"

⁷Ugara' myu lelagi neng pikembang, ating keselaan, supaya kemyu megmendyaring melinas. Apang kwantin, mepantun kew dut sembatung bagu neng buang na kaya pikembang, na asal kwantin antangan myu. Sabab sineraka' dye ne si Kristo, ating bibili^k tyu dut Kenkaan neng

j 5:5 *Seytan* - Dut Bagung Pinegsulutan et Empu', si Seytan, ingin bersen atin mengatu et Empu', beke' atin memengulay beke' mengrunding et ginsan et menge' taaw. Ya in betangan gasi si Beelsebul etawa Diyablo. Markus 3:22-23. ^k 5:7 *bibili* - ayup ipaten. Atin gey-gaay neng taw't Judio. Dagbes ye samat kambing.

Neketalib. ⁸Angkansa ipeglami-lami tyu ating kenkaan, segwa' diki pasal eset kerupangan beke' kereatan, antangen ye bengbang neng maya lelagi neng pikembang. Erapun ipeglami-lami tyu pasal dut kebentelan beke' kebebenaran, antangen ye bengbang neng kaya pikembang.

⁹Sinugid ku dut surat ku na kas kew't mekibi'bila' dut menge' taaw na pemuwat kerupangan na sumbang. ¹⁰Kaya sinugid ku na pasal eset menge' taaw atu't sengkedunyaan itue na mepengbeis, megaruk, menenakew, etawa sebarang mengengempu' dut empu'empuan. Sabab ba' kwantin, keilangan myu ne mugad dut sengkedunyaan itue. ¹¹Ingin bersen ku, kas kew't mekibi'bila' dut menge' taaw neng kwan dye menge' mengengandel i Kristo, temed dye in negkedusa et pekibeis etawa mesuwa', etawa mengengempu' dut empu'empuan, pengembut, peglangu-langu etawa menenakew. Sampay kas kew misan mekisaru set kwantin neng menge' taaw.

¹²⁻¹³Sabab diki kepegewla' ku mengukum dut menge' diki mengengandel et Empu', segwa' Empu' atin mengukum kedye. Sebarang dut seled et pegtimung-timungan et mengengandel atin mepatut myung ukumen, diki be? Kwantin pegsugiren dut Kesuratan,

“Ipeugara' myu sebarang mereraat neng iba myu.”¹

Ipenindal Tipused

6 ¹Sengmenu sembatu dimyu maya sumbung atu dut iba mu neng mengengandel. Mepatut ne taku' ba' ipenindal ye be dut menge' ukuman et menge' kaya mengandel Empu', diki ne lang ipesaad dut menge' taaw et Empu' na mengatur et itue neng bisara? ²Diki myu be nesewran ating menge' taaw et Empu', atin ne leyd mengukum et sengkedunyaan? Na ba' kemyu mengukum et sengkedunyaan, kaya myu be mesewran ukumen samat kwantin ga dedekla' ye? ³Diki myu be nesewran na kityu mengukum dut menge' dereakan et Empu'? Senu mene neng ginis ba' pasal eset biyag na itue? ⁴Ba' kemyu maya biseranen, itindal myu nega be dut menge' taaw na diki kilala et pegtimung-timungan et mengengandel? ⁵Pikira' kelelewan myu! Kaya ne be dut dimyu mekesewd mengatur pasal bebentanan et iba mu mengengandel? ⁶Enu't pepenindal kew nega dut ukuman, mengengandel atu dut mengengandel, beke' dut elepan nega et menge' taaw neng lein mengengandel?

⁷Sabab maya ating pebisara-bisara myu atu dut semba-sembatu, atin sembatu neng belangka' et dimyung pegtitipuseran. Diki be lebing menunga na sendalan myu ne lang ating pengdurupang, beke' ipetalib ating pengrrunding? ⁸Segwa' kemyu nega pengdupang beke'

¹ 5:12-13 Deuteronomio 17:7; 1 Korinto 5:2

pengrunding, beke' dut ketipusdan myu nega! ⁹Diki myu be nesewran na ating menge' mekeselaan kaya bagi' dut pengmilikan et Empu'? Kasi' myu dupangen bilug myu! Sebarang megpenubli et esawa't taw, etawa pengempu' dut empu'empuan, etawa pegbeis-beis, etawa pegbeis-beis dut sali' ye lelaki etawa sali' ye libun, ¹⁰etawa menenakew, etawa megegaruk, etawa peglangu-langu, etawa menenawey etawa mengrunding, samat kwantin neng menge' taaw kaya lang bagi' dye dut pengmilikan et Empu'. ¹¹Maya senu-senu dimyu kwantin tagna' ti'. Segwa' kemyu melinas ne dut dimyung keselaan. Kemyu pinendyaring pasek metigna' et Empu'. Kemyu pinemaap ne pasal keselaan sabab dut kepengyedian et Begerar neng si Jesus Kristo beke' Nakem et Empu' tyu.

Antangen et Bilug Myu Templo et Empu'

¹²Kalu' maya pegsugid et kwantin, "Melayam ku memuwat et misan enu." E' pesi segwa' diki ginsa't ginis mekenunga dimyu. Mekedyari ku gasi sugiren, "Melayam ku memuwat et misan enu," segwa' diki ku peuripen dut enung ginis. ¹³Sugiren gasi et iba, "Pegkaan apang dut beteng beke' ating beteng dut pegkaan." Banar atin, segwa' itue sali' dye rungkatene et Empu'. Ating bilug diki supaya dut pekibeis, erapun supaya sukuen dut Begerar, beke' igbey et Begerar ba' enu keilangan dut bilug. ¹⁴Biniyag peuli' et Empu' ating Begerar neng si Jesus, megdemikian gasi biyagen Ye peuli' kityu sabab dut kenyeng kepengyedian.

¹⁵Diki myu be nesewran na kemyu samat menge' bagi' et bilug i Kristo? Isien ku be taku' ating bagi' et bilug i Kristo supaya buwaten et bagi' et bilug et sembatung mememegbeis neng kelibunan? Diki! ¹⁶Diki myu be nesewran na sebarang nekipegsembatu samat kwantin neng libun mepantun kesembatung-bilug ye? Sabab sinugid dut Kesuratan, "Dyeng duwa pantun sembebatu."^m ¹⁷Segwa' sebarang nekisembatu tu' et Begerar, atin kesembatu ye dut nakem ye.

¹⁸Kas kew't pegbeis. Dut misan enung keselaan neng pegbuwaten et taaw, dut liwan et bilug ye. Segwa' pasal pegbeis, diri neng bilug atin mekeusiba'. ¹⁹Diki myu be nesewran na dimyung bilug atin templo et Empu' Nakem na asal dut seled dimyu, beke' tinerima myu mawa' dut Empu'? Ating bilug myu diki ne dimyu, segwa' dun net Empu'. ²⁰Inlen ye kemyu et kela' neng arga'. Angkansa usala' myu dimyung bilug supaya mepebantug ating Empu'.

Menge' Kesusaan pasal dut Penggesewanan

7 ¹Na, pasal et menge' keginisan na dut dimyung surat. Kwantin mesugid ku, menunga dut lelaki endey mengesawa.ⁿ ²Segwa'

^m 6:16 Tagna' 2:24 ⁿ 7:1 Dut orig na Kesuratan, "Menunga dut lelaki ne endey mengutew-kutew et libun."

supaya diki mebuwat pekikibeis eset ketingtimgungan et mengengandel, subali' ne' kede lelaki maya diri' dyeng esawa, beke' kede libun maya diri' dye gasi neng esawa. ³Keilangan perurien et lelaki suku' ye dut kenyeng esawa, megdemikian gasi libun dut kenyeng esawa. ⁴Sabab libun kaya ne kepengyedian ye dut kenyeng bilug segwa' esawa ye ne in. Megdemikian gasi, diki ne lelaki nega maya kepengyedian et kenyeng bilug segwa' kenye neng esawa. ⁵Kasi' myu pengimuti' sali'sali', lyu ba' pegisunan myu na endey mena megulid, supaya mebgey myu timpu dut pegpenelang. Pegketbes, megulid kew ne gasi, supaya diki kew metuksu' i Seytan^o sabab et diki kew ne mekepegsandal.

⁶Pegsugiren ku in diki daak, temed pengreti' et dimyung kepentangan. ⁷Ingin ku teyen kemyu ginsan sumulit eset daken. Segwa' kede sembatu maya kenye-kenyeng begey na dinatun lagi et Empu', beke' ginsa't itue diki megse'sali'.^p

⁸Itue gasi mesugid ku dut menge' kayangga esawa beke' menge' libun neng nebeluan, menunga nega ba' dye daran kaya lang esawa, samat daken. ⁹Segwa' ba' diki dye kesandal et kedyeng bilug, mengesawa dye ne. Lebing menunga na mengesawa kas lang lumandu' gaay dye megkesala' et pekikibeis.

¹⁰Dut menge' maya esawa, itue diki tahag ku, temed mawa' set Begerar, endey mekipegbutas ating libun dut kenyeng esawa. ¹¹Ba' ya mekibutas, dumaran ne et kaya lang esawa etawa megsulut dye meguli' megesawa. Beke' endey gasi butasen et lelaki kenyeng esawa.

¹²Dut iba gasi, itue pegsugiren ku, diki sinugid et Begerar ganang ya atue, kwan ku, ba' sembatung lelaki mengengandel na maya esawa na diki mengengandel beke' ingin ye dumaran set kenye, endey ye pekibutasan. ¹³Ba' sembatung libun na mengengandel na maya esawa na diki mengengandel beke' ireg ye na dumaran pegiba-iba dut kenye, endey ye pekibutasan. ¹⁴Sabab ating lelaki na diki mengengandel negmendyaring keterima-terima dut Empu' sabab et kenyeng esawa, beke' ating libun na diki mengengandel atin negmendyaring keterima-terima dut Empu' sabab et kenyeng esawa. Ba' diki kwantin, kaya melinas dut elepan et Empu' kedyeng menge' yegang, segwa' tantu banar terima dye dut Empu'. ¹⁵Ba' ingin mekibutas et esawa neng kaya mengengandel, pesaran lang ya mekibutas. Siat kwantin neng neinabu, ating lelaki etawa libun neng mengengandel kulpas ne. Sabab pinili' tyu et Empu' dut mesanang neng pemimiyag. ¹⁶Diki sinewran, menge' kelilibunan, kalu' kemyu usalen pasal eset ikebawi' et dimyung esawa.

^o 7:5 "Seytan" - ingin bersen atin "Mengatu" et Empu', beke' atin "Memengulay et menge' taaw." ^p 7:7 Dut orig na Kesuratan, sembatu maya sengkenginisan beke' sembatu maya lein gasi.

Beke' kemyung menge' kelekian, diki sinewran kalu' kemyu usalen pasal eset ikebawi' et dimyung esawa.

Dumaran dut Nekeuna neng Kepentingan et Biyag

¹⁷Mengebiyagan kede sembatu kuyun dut binggey kenye et Begerar, beke' dumaran dut kepentingan ye ganang pinili' ya et Empu'. Itue pegtuldu' ku dut ginsan et menge' pegtimung-timungan et mengengandel. ¹⁸Ba' sembatung taaw tuli' ne ganang pinili' ye et Empu', endey ye ugaren ating menge' tenda' et pegketuli'. Beke' ba' ingga pe' gasi, endey ne ya petuli'. ¹⁹Kaya arga' ba' tuli' etawa diki tuli', segwa' merga' ati't pegandel dut menge' daak et Empu'. ²⁰Tumeteg kede sembatu dut kepentingan ye et biyag ganang pinili' ne ya et Empu'. ²¹Ikew be uripen ganang pinili' ke et Empu'? Kasi' atin pegperuria'. Segwa' ba' maya timpu na ikew mekepuwas, delingkata' atin. ²²Sabab sembatung uripen sengkepunan ganang pinili' ne ya et Begerar atin melayam ne sabab dut Begerar. Megdemikian gasi ating taaw na' melayam ganang pinili' ne ya i Kristo atin negmendyaring uripen ne i Kristo. ²³Inlen kew et Empu' eset kelang arga', kas kew't peuripen dut taaw. ²⁴Menge' iba-iba ku neng mengengandel, misan enu ne kepentingan myu et biyag ganang pinili' et Empu', tumeteg kew ne sentin ne megbebaya't Empu'.

Pasal Dut menge' Kaya Esawa beke' menge' Libun neng Balu

²⁵Pasal gasi dut menge' kaya esawa, kaya mebgey daak mawa' dut Begerar. Segwa' bilang sembatung taaw na mepengerapan sabab dut ingasi' daken et Begerar, megey ku et daken neng sedseled. ²⁶Sabab et kelang keliyutan tiban, pikir ku na menunga nega dut sembatung lelaki na tumeteg dut kenyeng kepentingan tiban. ²⁷Ikew be maya ne esawa? Kas ne mekibutas. Ikew be kayangga pe' esawa? Kasi' ne pegpikira' mengesawa. ²⁸Ba' ikew mengesawa, diki ke negkesala', beke' ba' sembatung budyang mengesawa diki ya negkesala'. Segwa' kerasa dye et menge' keliyutan eset biyag na' itue, beke' atin gay ku na metengkisan myu.

²⁹Itue gay ku bersen, menge' ketipusdan, mekabi' ne ating emuring timpu. Angkansa tiharan tiban, sebarang maya esawa mengebiyagan ne et samat kaya lang esawa. ³⁰Ating menge' nemegeyisik, samat kaya megeyisik. Sebarang memegenep, samat kaya megenep. Sebarang memengelen, samat kaya lang pemusaka'. ³¹Beke' sebarang pemegsemunsaya' atu't sengkedunyaan na itue, na samat diki dye ne pegpenglingen. Sabab dagbes et ginsa't ginis atu't dunya' na itue mepapas.

³²Gaay ku kemyu meperayu' dut kesusaan et biyag. Ating peglingewen et lelaki neng kaya esawa ati't keradya lang pasal dut Begerar, sabab

ingin ye megmendyaring kegey-gaay dut Begerar. ³³Segwa' ating peglingewen et lelaki neng maya esawa ati't ginis atu't sengkedunyaan na itue, sabab ingin ye megmendyaring kegey-gaay dut kenyeng esawa. ³⁴Sabab et itue, tenga' peglingewen ye. Megdemikian ating peglingewen et budyang etawa libun neng kaya esawa ati't menge' ginis pasal dut Begerar, sabab ingin ye metindan bilug ye banar dut pegsuku' dut Begerar na eset bilug sampay nakem ye! Segwa' ating peglingewen et libun neng maya esawa ati't menge' ginis et sengkedunyaan na' itue, sabab ingin ye megmendyaring kegey-gaay dut esawa ye.

³⁵Pegsugiren ku itue supaya metebangan kew. Diki ku kemyu pegipiten. Imbes ingin ku mebibit kew dut meselusay na' pemimiyag, supaya mekesuku' kew banar na kaya tenga' dut Begerar.

³⁶Na ba' maya lelaki na megpengirendem ne kaya ya megpegarat et menunga dut tunang ye, beke' ba' diki ne mesendalan napsu', beke' sabab et itue keilangan megesawa dye, ipelahun dye lagi neng neparu dye megbulun dye. Diki itue keselaan. ³⁷Segwa' ba' tebes ne pinikir et lelaki na diki ya mengesawa, menunga itue ba' mesandal seled ye. Menunga itue ba' diki ya mekelegesan lang, beke' ba' mesendalan ye diri ye. ³⁸Megamgam megpekibulun ne lang dut tunang ye, segwa' lebing menunga meteng diri ye beke' endey mengesawa.

³⁹Esawa na libun nesigtan ne et esawa sasat pebibiyag nega. Ba' natey ne lelaki, ating libun mekedyari ne mengesawa dut misan sinung meinginan ye, segwa' dut sembatung mengengandel. ⁴⁰Segwa' lebing metanam ba' dumarana ya dut kenyeng kepentangan. Atin dut daken neng pikiran, beke' merali' set daken nega gasi ating Nakem et Empu'.

Pasal dut Pegkaan neng Pinantap dut Empu'empuan

8 ¹Ipereti' ku gasi dimyu pesalan dut menge' pegkaan neng pinantap dut empu'empuan. Sewd tyu na maya kesewran tyu ginsan. Samat kwantin neng kesesewran mekepikir taaw supaya megabbu, segwa' pasal et pegmerga', atin mekepepangger. ²Sebarang pengerim ne ya taaw maya kesewran, atin ingga pe' nekesewd et ba' enu subali' dyeng mesewran. ³Segwa' kilala et Empu' sebarang megingin kenye.

⁴Pasal pesi et pegkaan neng pinanyap dut empu'empuan, sewd tyu na kaya kepulusan ating menge' empu'empuan, beke' samat pegsugiren et Kesuratan, kwan,

“Sembebatu lang Empu' banar, kaya ibang empu'.”^q

⁵Misan ne maya pegsugiren na maya mekansang menge' empu' dut langit etawa dut lugta', beke' mekansang pegtingkagen na “menge' empu'” beke' “menge' begerar”, ⁶segwa' kityu sembebatu ga Empu'

^q 8:4 Deuteronomio 6:4

banar, ating Ama' ne negpendyari et ginsa't ginis, beke' kityu pebibiyag apang kenye. Beke' sembebatu Begerar, si Jesus Kristo, beke' sabab dut kenye ginsang ginis pinendyari beke' angka kityu pebibiyag.

⁷Segwa' diki ginsan nekesewd et itue. Maya mene megeddam pasal pengempu' dut empu'empuan. Angkansa sumked tiban, ba' mengaan dye et samat kwantin neng pegkaan, kekeddam dye bebgey nega atin dut empu'empuan neng pegkekanen dye. Seukat selus kurang dye et kesesewran, pegalang-alang penedseled dye kwan dye lang negkesala' dye ne. ⁸Diki sabab et pegkaan angka kityu keterima-terima dut elepan et Empu'. Kaya malam kityu ba' diki tyu mengaan et kwantin neng kekanen, beke' kaya gasi kenunganan mebgey kityu ba' kityu mengaan et atin.

⁹Segwa' meginget kew, kalu' ating pegusal tyu et kesemunseyaan na mengaan et misan enung pegkaan taka-taka atin mekepesala' et sebarang melumek nega eset pengandel. ¹⁰Ba' kemyu umuran ne't kesesewran ne pangaan dut seled et templo et menge' empu'empuan, indyari mebiri' kew et melulumek nega eset pegandel, diki dye merali' mepikiran na atin pegkaan neng pinantap dut empu'empuan na menunga pangaan? ¹¹Angkansa sabab et dimyung kesesewran, nebinasa ating tipused myu na melumek nega angka sabab et kemeteyan pesi i Kristo. ¹²Angka negkesala' kew ki Kristo sabab sinundur myu et pegkekesala' dimyung tipused beke' sinakit kedyeng seled na merungkey. ¹³Angkansa ba' sabab dut pegkaan megkesala' tipused ku, diki ku ne lang mengaan et uned supaya diki megkesala' tipused ku.

Menge' Kepegewlaan beke' Suku' et Sembatung Bibilinan

9 ¹Diki be taku' aku tu' sembatung taaw na melayam eset keradya liwan? Diki be taku' aku tu' bibilinan? Diki be taku' nebiri' ku si Jesus neng Begerar tyu? Diki be kemyu ating bua' et daken neng pegsusuku' kenye? ²Ba' misan diki kilelanan et iba pasal eset daken neng pegke-bibilinan, temed merali' kikilelanan myu aku! Kemyu kesebenaran na aku bibilinan et Begerar.

³Itue ketubagen ku dut sebarang pemengingkut eset daken. ⁴Kaya be kepegewlaan kay ne berandyaan et pegtimung-timungan et mengengandel dut damen neng pengengeilangan, damen neng mengaan beke' minum? ⁵Kaya be kepegewlaan kay ne mengiba dut esawa na' mengengandel, samat binwat et menge' ibang bibilinan beke' menge' ketipusdan et Begerar beke' i Sipas? ⁶Kami lang be de Bernabe na kaya kepegewlaan megpetaren eset pegtulus et pengebiyagan? ⁷Sinung sundalu neng megsusuku' gaked neng siin ye atin peggastu ye? Senung taaw neng nengluwak et ubas na diki kerasa et bua' ye? Sinung mengingipat et bibili na diki nekepulus et gatas et itue?

⁸Pasal pegsugiren ku in diki sali' lang dut pegbuwaten lang et taaw. Atin gasi pegsugiren et Keseraan. ⁹Nesurat dut Keseraan binggey et Empu' ki Moises, kwan, "Kasi' pegbengkurungi' sapi' sasat megguguyas." ^rTantu be menge' sapi' lang peglingewen et Empu'? ¹⁰Diki! Segwa' kityu atin pegsegbuten ye. Sabab pasal et kityu angka itue nesurat. Sabab ating mengengeraru beke' ating megguguyas megerim na maya kebagi' ye dut nekeyg. ¹¹Kami nenabug dimyu et kenunganan et Empung Nakem. Kelang masa ne be teyen ba' kekeyg kay et menge' kepulusan neng misan indeginis neng mawa' dimyu? ¹²Ba' iba maya kwantin neng kepegewlaan dut dimyu, megdemikian gasi damen!

Misan kwantin ne, diki kay pegusalen itue neng kepegewlaan. Sinendalan kay ginsan supaya diki kay megmendyaring belangka' dut Menungang Abar pasal ki Kristo. ¹³Diki myu be nesewran na ating menge' megsusuku' dut templo, atin meketerima et pegkaan mawa' dut templo, beke' megsusuku' dut ranggar, atin maya bagi' dut menge' bebgay na dut ranggar? ¹⁴Dut kwantin ne gasing egian, ipegdaak et Begerar na ating menge' menunuldu' et Menungang Abar patut lang na megbiyag dut pengengabar et Menungang Abar.

¹⁵Segwa' diki ku pegusalen misan embeng menge' kepegewlaan na itue, beke' diki ku kemyu pegsuratan supaya begeyan myu aku et tabang. Ireg ku nega na matey mena kasga ugaren et sinu-sinu pasal daken neng pepentangan angka merarem ku meggabu! ¹⁶Seukat tiban aku mengengabar ne et Menungang Abar, lein lang atin sebaan mekedyari ku ne megabbu. Atin pesuku' neng pinekulu daken. Elula' ku ne ba' diki ku ituldu' ating Menungang Abar teyeg Empu'! ¹⁷Ba' pegbuwaten ku itue dut daken lang keireg na' gaked, indyari aku maya metagey na tengdan in. Segwa' pegbuwaten ku itue bilang pegtuman dut pinesuku', sabab itue pinengarap et Empu' daken. ¹⁸Enu tiban ganti daken? Atin ne't mepeabar ku et kaya bayad ating Menungang Abar beke' ating diki ku pegisi' et kepetutan bilang menunuldu'.

¹⁹Melayam ku beke' diki uripen et sini-sinu. Segwa' nepeuripen ku dut ginsan, supaya mekeagit ku et lebing mekeldam dut pengmilikan et Empu'. ²⁰Dut pengmilik et menge' Judio, aku arat Judio supaya megayat ku dye. Seukat diki aku sekupen et Keseraan binggey ki Moises, megibut ku sasat iba-iba ku sebarang pepengenaran et Keseraan supaya megayat ku dye. ²¹Dut pengmilik gasi et taw't lein Judio, na diki sekupen et Keseraan i Moises, aku samat taw't lein Judio ne gasi, na diki sekupen et Keseraan i Moises, supaya dye megayat ku gasi. Diki itue ingin bersen na diki ku pegsunuren ating menge' daak et Empu', sabab aku sekupen et Keseraan i Kristo. ²²Dut pengmilik et menge' merurungkey

r 9:9 Deuteronomio 25:4; 1 Timoteo 5:18

dut pengandel, aku samat merungkey gasi supaya megayat ku dye. Dut ginsan neng egian aku nekiuyun dut ginsa't taaw supaya misan senu-senu mene mebawi' ku, misan enung egian.

²³Pegbuwatan ku ginsa't itue alang-alang dut Menungang Abar, supaya aku mekebagi' dut menge' pesukuran et itue. ²⁴Sewd myu sebarang keibut dut dererakan, atin memegdarak ginsan, segwa' sembebatu ga keisi' et ganti! Angkansa inungana' myu dumarak supaya meisi' myu ating ganti'. ²⁵Ginsa't megbebelbengel neng peganad, atin meteng et diri dut ginsa't ginis supaya mekeisi' et sembatung kuruna neng diki lang dumarana, segwa' ating kuruna neng pegiwasan tyu, ating dumarana misan ingyan. ²⁶Angkansa aku megdarak banar pesurung dut maya tantu neng peternan. Beke' gasi diki ku megsala' ba' megsuntut misan enu, diki ku megsuntut et deres lang. ²⁷Pepeliyutan ku daken neng bilug beke' pegbulagen diri, kalu' pegketbes ku na menuldu' dut iba, aku gasi teksiren dut kepengdyarian ku.

Apa' Pasal dut empu'empuan

10 ¹Menge' iba-iba ku mengengandel, gaay ku na rendemen myu ba' enu neinabu dut menge' kepu'upuan tyu neng nibut ki Moises tagna' ti'. Ginsan dye neternungan et kunem na netulduen dut kedyeng pegseringkuar, beke' pinegparak et Empu' danum et Merugu' na' Dagat apang nemengebian dye dut sembela'.^s ²Angkan kwantin, ginsan dye nebewtismuan dut kunem beke' dut dagat bilang menge' mengingibut i Moises. ³Ginsan dye nemengaan et sembebatung kelililung pegkaan na' pinanyap et Empu'. ⁴Nemenginum dye gasi et sembebatung keli'lilung inumen na pinanyap et Empu', mawa' dut "Keli'lilung Batung" neng megeabay kedye, beke' ating Batu si Kristo. ⁵Segwa' diki neinginan et Empu' ating kineldaman eset kedye, angkansa nebinasa dye beke' neglemintakan dut kelnangan kedyeng menge' tulang.

⁶Itueng menge' neinabu apa' itue kityu supaya endey tyu mengerim et menge' mereraat neng ginis samat binwat dye. ⁷Kas kew't pengempu' dut menge' empu'empuan samat senu-senu kedye. Samat dut Kesuratan,

"Nemengarung menge' taaw supaya mengaan beke' menginum beke' nemeniyeg supaya megtarek."^t

⁸Endey tyu megbeis-beis, samat pegbuwatan et senu-senu dut kedye, angkansa 23,000 nemematey dut seled seng elded.^u ⁹Endey tyu sulayan ating Begerar, samat pegbuwatan et senu-senu dut kedye, angkan dye in tininduk et menge' seli beke' natey.^v ¹⁰Endey myu gasi summal, samat senu-senu kedye, angkansa netpu' dye et Dereakan et Empu' neng

^s 10:1 Exodo 13:21-22; 14:15-22 ^t 10:7 Exodo 32:6 ^u 10:8 Bilang 25:1-18

^v 10:9 Bilang 21:5-8; Juan 3:14

Memiminasa. ¹¹Neinabu ginsan itue kedye bilang apa' dut iba, beke' nesurat itue dut Kesuratan supaya tulduan kityu na menge' neptan et emuring penewnan.

¹²Angkan pesi meginget sebarang megsesewd na ya metitiyeg, taka-taka ya meugba'. ¹³Kayangga pe' na pegsulay na diminateng dimyu na diki nelebayan et ginsa't taaw. Empu' bin mebentel, beke' diki ye tugutan na kemyu sulayan et luwas et dimyung gees. Segwa' ganang pegdateng et pegsulay, begeyan et Empu' kemyu et basag supaya metengwasan atin.

¹⁴Angkansa pesi menge' pegmerganen, kas kew't pengempu' et menge' empu'empuan. ¹⁵Samat kwantin pegsugiren ku dimyu sabab kemyu metutulid, kemyu ne mengukum ba' enu beresen ku ne. ¹⁶Pasal peginum tyu et alak dut sawan neng pegpesukud, diki be na ipinegmesukur atin pekikibagi' dut dugu' i Kristo? Beke' ating pegkaan tyu et bengbang neng pinegrekrepik, diki be atin pekikibagi' gasi dut bilug i Kristo? ¹⁷Angkansa pesi, ba' enukwan sembebatu neng bengbang, kityu sembebatu bilug misan mekeldam tyu, sabab kityu nekikibagi' dut sembebatung bengbang.

Nekikibagi' Tyu dut Sembebatung Bengbang

¹⁸Indani' myu ating bangsa et Israel, diki be sebarang pemengaan et menge' simaya', atin nekikisembatu keradya dut ranggar? ¹⁹Enu ingin ku bersen? Na maya taku' kepulusan ating empu'empuan etawa ating pegkaan neng inulmat dut menge' empu'empuan? ²⁰Diki! Ingin ku lang bersen ating menge' taaw ne kaya megkekilala et Empu' in nemegsimaya' et kedying bebgey dut menge' meraat na taw't kelingban, diki dut Empu', beke' mendi' ku na kesembatu kew dut menge' meraat na taw't kelingban etawa menge' demonyo. ²¹Diki kew mekeinum dut sawan et Begerar na Empu' beke' dut sawan et meraat na taaw. Diki kew mekedyari mekesaru dut kekanan et Begerar beke' dut kekakanan et menge' meraat na taaw. ²²Meireg tyu be na mengimun ating Begerar na Empu'? Pikir myu lebing mekepegyedian tyu luwas et Kenye?

²³Maya selus negsugid, "Melayam ku kebuwat et misan enu," segwa' diki ginsan mekenunga. "Melayam ku kebuwat et misan enu," segwa' diki ginsan meketabang. ²⁴Kasi' myu pegtulusa' ikenunga et diri ye lang, imbes ikenunga et sebaya' ye.

²⁵Kana' myu misan enung mekeelen dut pepelnan dut tabuan. Beke' kas kew net megbesberes nega ba' atin uned neng sinumbelian supaya diki megsala' penedseled myu. ²⁶Sabab pegsugiren dut Kesuratan, kwan, "Lugta' beke' ginsa't sunu' ye atin ye't Begerar."^w ²⁷Ba' geyaten kew et sembatung diki mengengandel beke' gay myu gasi sumurung, kana' myu

^w 10:26 Kanta 24:1

misan enung ipelamak dimyu beke' kas kew ne't mengingkut nega sabab et penedseled myu. ²⁸Segwa' ba' maya megsugid dimyu kwan, "Itue pinantap dut empu'empuan," indyari kasi' myu ne kana' atin alang-alang lang dut negsugid dimyu supaya diki megsala' penedseled ye. ²⁹Ingin ku bersen ating penedseled et iba-iba myu beke' diki penedseled myu. Irawa gasi et iba, "Enu ating keleyaman ku belengkaen et iba? ³⁰Manu aku seweyen sabab lang eset pegkaan et indeginis na ipegpeselamat ku gasi dut Empu'?"

³¹Angkansa ba' kemyu mengaan etawa menginum, etawa misan enung pegbuwaten myu, buwata' myu ginsan dut ikebantug dut Empu'. ³²Endey lang kemyu sebaban eset pegkesala' et sebaya' myu, misan sinu taw't Judio mene, etawa' dut menge' taw't lein Judio mene, etawa' dye in eset pegtimung-timungan et Empu'. ³³Demikian dut daken gasi pegbuwaten, pegtuyu' ku ne megbeyan ku et keksanan ginsa't taaw dut ginsan neng pegbuwaten ku. Diki ku pegtulusen diri ku lang neng kepulusan, ba' diki kepulusan et mekeldam, supaya mebawi' dye.

11 ¹Sulita' myu aku, samat pegsulit ku ki Kristo.

Pegtendung dut Ulu Ba' Mengempu'

²Pegdeyewen ku kemyu sabab aku pegrendemen myu daran beke' pegtumanen myu ating menge' tinuldu' ku dimyu. ³Segwa' ingin ku meretian myu na si Kristo megsesakup dut ginsa't kelelekian, beke' kelelekian gasi atin megsesakup dut kenyeng esawa, beke' Empu' gasi megsesakup dut ki Kristo. ⁴Ating lelaki neng pegpenelang etawa pepeabar eset beres et Empu' na maya tendung dut ulu, atin nekebgey et kelelewan dut megsesakup kenye. ⁵Ating libun neng pegpenelang etawa pepeabar et beres et Empu' na kaya tendung dut ulu, atin nekebgey et kelelewan dut megsesakup kenye. Ya samat libun neng inugisa't ulu. ⁶Ba' mendi' megtendung ating sembatung libun, ya subali' putekan ne et buek ye. Sabab tantung kelewleew dut libun na megpeputek etawa megpeugis et buek, mepatut na ya megtendung. ⁷Diki mepatut na megtendung lelaki, sabab ya antangen beke' kebutugan et Empu'. Segwa' libun kebutugan et lelaki. ⁸Sabab ating lelaki diki binaal mawa' dut libun, imbes ating libun binaal minewanan ye dut lelaki. ⁹Beke' diki gasi pinendyari ating lelaki apang dut libun, segwa' ating libun apang dut lelaki. ¹⁰Alang-alang dut menge' dereakan et Empu', libun mepatut megtendung bilang tenda' na ya nesekupan et kenyeng esawa.

¹¹Segwa' dut pengebiyagan uyun eset Begerar, keilangan et libun ating lelaki, beke' keilangan gasi et lelaki ating libun. ¹²Misan ne atin unang libun minewanan dut lelaki, ginsa't menge' lelaki pinegyegang et libun. Beke' mawa' dut Empu' ginsa't keginisan.

¹³Kemyu ne mengukum, sugat be dut sembatung libun mebiri' na megpenelang dut Empu' kaya tendung ulu ye? ¹⁴Diki be' seraba ne

gasi na atin negtuldu' dimyu, na kelewleew dut sembatung lelaki megpekebuwat et buek? ¹⁵Segwa' megpekebuwat et buek et libun na kebentugan ye. Sabab binggey kenye ating buek bilang penendung. ¹⁶Segwa' ba' maya nega meireg mekisagka' pasal et itue, kaya mesugid ku ba' diki itue; pasal pegpengempu', kwantin pinegarar kay, sampay minge' pegtimung-timungan et mengengandel et Empu'.

Pasek Metigna' Neng Pengmepunan

¹⁷Pasal dut minge' pegsegbuten ku tiban, diki ku kemyu mekedyaring deyewen. Sabab dimyung pegtimung-timung diki mekenunga, temed mereraat. ¹⁸Sabab, una eset ginsan, ganang megtingtimung kew ne' bilang pegtimung-timungan, megkeebaran ku ne maya negrungrupung et kenye-kenye dut dimyu. Beke' megandel ku ne maya sengmenung kebnaran atin. ¹⁹Selus, keilangan megkampi-kampi kew be supaya mekilala ba' sinu ating pasek metigna'. ²⁰Ganang kemyu pegtingtimung, diki be ating pasek metigna' neng pengmepunan et Begerar na pegkanen myu. ²¹Sabab kede sembatu dimyu megderali' ne dut pegkaan et kenyeng bibit, beke' kaya pikiren myu pasal et pemegbagi' pegkaan myu dut minge' sebaya'. Angkansa meurapen nega iba beke' iba gasi maya lebi peginumen ampa' nelelangu. ²²Kaya be benwa myu supaya duntin mengaan beke' menginum? Etawa peginlelewen myu ating pegtimung-timungan et mengengandel et Empu' beke' peginlelewen sebarang miskin? Enu buwaten ku tiban? Deyewen kew be? Diki! Diki ku kemyu deyewen!

Ating Meregang na Inumen Antangan ye Dugu' i Kristo, atin Bengbang Bilug Ye

²³Itue ketulduan neng tinerima ku dut Begerar si Jesus beke' ipegbebegey ku gasi dimyu. Na, ating Begerar na si Jesus, nekeuna neng gebi na' atin ne Ya ipengelen, Ya nemurut et bengbang, ²⁴negpeselamat dut Empu', beke' pinegrekrepik Ye itue, beke' sinugid Ye, kwan, "Itue antangen ye daken neng bilug na sinimaya' sabab et dimyu. Kanen myu itue bilang pegrendem daken." ²⁵Megdemikian gasi, pegketbes mengaan et pengmepunan, kimpetan ye sawan^x beke' negberes, "Itueng sawan et meregang neng inumen antangen ye itueng Bagu na Pinegsulutan^y

^x 11:25 Atin "sawan", iketlung sawan. Maya epat na sawan gemitan dut Kenkaan neng Neketalib. Atin unang sawan, Sawan et Kerendeman. Atin ikeruwang sawan, Sawan et Kelpasan. Atin iketlu neng sawan, Sawan et Kepuwasan, sampay atin ikepat sawan, Sawan et Kenunganan beke' Keukuman, kaya gemitan itue seked Kepeulinan i Kristo atu't dunya'. Exodo 6:4-8, katew bersikulo 6. ^y 11:25 "Bagung Pinegsulutan pebiya' dugu' Ku", teyeg Jeremias 31:31-34; Exodo 24:8; Lukas 22:20.

et Empu' na pinesebenaran et daken neng dugu'. Mapet-mapet inumen myu itue, buwata' myu itue bilang pegrendem daken.”²⁶ Sabab mapet mengaan kew et bengbang na' kwantin, beke' minum kew et sawan na' kwantin, atin pepebunayag myu simayang kepeteyan et Begerar, seked Ya peuli' atue.

²⁷Angkansa, sebarang mengaan et bengbang beke' minum dut sawan et Begerar na diki mepatut, ya negkesala' dut bilug beke' dut dugu' et Begerar. ²⁸Angkansa mepatut ne kikiranen mena et taaw kenyang diri' mura kumaan et bengbang beke' minum dut sawan. ²⁹Sabab sebarang mengaan beke' menginum na diki pegpikiren arga' et bilug et Begerar, atin pengan beke' penguinum et keukuman dut kenyang diri. ³⁰Itue ne sabab ye ba' manu melulumek beke' bulensekiten mekeldam dimyu, beke' maya senu nemematey ne. ³¹Ba' kikiranen tyu mena diri tyu, diki tyu ukumen et Empu'. ³²Segwa' ba' inukum tyu et Begerar, kityu pegtignaen ye, supaya diki tyu medusa mibut dut menge' taaw et sengkedunyaan.

³³Angkansa pesi menge' ketipusdan, ba' pegtingtimung kew supaya mengaan, megsitegeyan kew. ³⁴Ba' maya pegurapan, subali' mengaan ye dut benwa ye, supaya diki kesesabu eset pegukum dut kedusaan pasal dimyung pegtingtimung. Pasal gasi dut ibang menge' ginis, mura ku ne selusayen pegapet ku sentin.

Menge' Begey et Pasek Metigna' neng Nakem et Empu'

12 ¹Pasal gasi dut menge' begey teyeg et Empung Nakem ipeatur ku dimyu. Menge' ketipusdan, ingin ku megmendyaring metlang dut dimyu pasal et itueng ginis. ²Nekeuna ingga pe' mengengandel kew, kemyu nepepeakal dut menge' enu-enung ebiya' dut menge' empu'empuan na diki gasi mekebres, sewd myu atin. ³Angkansa ingin ku ne mesewran myu na ingyan masa kaya kesugid na dimpelan et Nakem et Empu', kwan, “Sumpaen si Jesus!” Beke' diki gasi mesugid et sinu-sinu, kwan, “Si Jesus ating Begerar na Empu’,” ba' diki ya dimpelan et Empung Nakem.

⁴Iba-iba ating menge' begey, segwa' sembatu ga Nakem neng megbegey et menge' itue. ⁵Iba-iba ating egian et pegsusuku', segwa' sembebatu ga ating Begerar neng pegsusukuan. ⁶Iba-iba ating menge' kependeyan apang megkeradya, segwa' sembebatu ga ating Empu' na megbegey et kependeyan dut sengkeginsanan et taaw neng pegkeradya et atin in. ⁷Kede sembatu binggeyan ye et kebuneyagan et Nakem, supaya ikenunga et ginsan.^z ⁸Dut sembatu linugutan pebiya' dut Empung Nakem pasal megeesan na megpeabar dut tuldu' et Empu', beke' dut sembatu

^z 12:7 ibang retian: binggeyan ye kesesewran na mekepegsugid dut kenye ating Nakem et Empu'.

megeesan na kereti' et tuldu' et Empu'. ⁹Atin negang sembebatung Nakem na' atin na nenglugut dut iba et kelang pegandel dut Empu', beke' dut iba ating kepengyedian megpenunga et menge' mesesakit. ¹⁰Maya linugutan et kepengyedian na memuwat et menge' kelilu'lilu'. Maya linugutan gasi et kepengyedian pasal pegpeabar et beres et Empu'. Beke' maya gasi linugutan et kegeesan na mekilala et ba' embeng lugut mawa' dut Nakem et Empu', beke' ba' embe gasi mawa' dut meraat neng nakem. Maya linugutan et kegeesan na kebres et iba-ibang bebresan, beke' iba gasi, megpereti' et atin. ¹¹Segwa' sembebatu ga Nakem na nemuwat et ginsan na itue, beke' nemagi' et iba-ibang lugut dut kede sembatu, kuyun dut kenyeng meiregan.

**Ketimung-timungan Antangan Ye Sembatung
Bilug Segwa' Mekeldam neng Bagi'**

¹²Sabab si Kristo inantang samat sembatung bilug na maya mekeldam neng bagi'. Misan ne nesakup et iba-ibang bagi', sembebatu negang bilug. ¹³Ginsan tyu, misan Judio etawa lein Judio^a, uripen etawa melayam, ginsan tyu binewtismuan et sembebatung Nakem et Empu' supaya megmendyaring sembebatung bilug. Ginsan tyu tinerima sembebatung Nakem eset seled tyu.

¹⁴Kityung menge' bilug nesakup et mekeldam neng bagi', beke' diki sembebatu neng bagi' lang. ¹⁵Ba' sugiren et paa, kwan, "Sabab diki aku keremut, angkansa diki aku bagi' et bilug," temed misan be kwantin, ya in nega bagi' et bilug. ¹⁶Ba' sugiren et telinga, "Diki aku mata, angkansa diki aku bagi' et bilug", temed misan be kwantin, ya in nega bagi' et bilug. ¹⁷Ba' mata mene ginsan ginsa't bilug, enukwan itue kekingeg? Ba' telinga mene ginsan ginsa't bilug, enukwan itue mekeebu? ¹⁸Segwa' dinatun et Empu' ginsa't bagi' et bilug kuyun dut gaay ye. ¹⁹Diki itue mesugid na atin bilug, ba' itue seng bagi' lang! ²⁰Segwa' banar ye, mekeldam ating menge' bagi', segwa' sembebatu lang neng bilug.

²¹Angkansa, diki mesugid et mata dut keremut, kwan, "Diki ku ikew keilangan," etawa kwa't ulu dut menge' tiked, kwan, "Diki ku kemyu keilangan." ²²Keberbenaran, sebarang menge' bagi' na kaya basag, atin nega keilangan tantu banar. ²³Ating menge' bagi' et bilug na nesipat tyu na diki banar kedayew-dayew, atin nega pegperurien tyu et menunga. Ating menge' bagi' diki tuud menunga, atin nega pepenunga tyu. ²⁴Diki ne itue keilangan na penunganen nega sebarang menunga. Ganang ininunga et Empu' bilug tyu, binggeyan ye et lebing pegdayew sebarang bagi' na diki banar megayun. ²⁵Angkansa diki mapet pegkekepekparak-parak dut menge' bagi' et bilug, segwa' ginsan et menge' iba-ibang

^a 12:13 *lein Judio* - dut orig sinurat "menge' Griego".

menge' bagi' pemegsitabang-tabang. ²⁶Ba' nesekitan ating seng bagi' et bilug, nesekitan gasi ginsan menge' bagi'. Ba' pegdeyewen seng bagi', megkeksan gasi ginsan.

²⁷Kemyu pesi ginsan ating sembebatung bilug i Kristo, beke' kede sembatu dimyu bagi' et atin. ²⁸Nengdatun Empu' dut pegtimung-timungan et mengengandel: una, menge' bibilinan, ikeruwa menge' tarus, beke' iketlu menge' menunuldu'. Nengdatun gasi Ya et mengengeradya et menge' kelilu'lilu', menge' megpenunga et mesesakit, menge' menenabang, menge' pegibuten, beke' menge' mekebres et iba-ibang bebresan. ²⁹Temed lein lang ginsan menge' bibilinan etawa menge' tarus etawa menge' menunuldu'. Diki lang ginsan binggeyan et kepengyedian na memuwat et menge' kelilu'lilu', ³⁰etawa megpenunga et mesesakit, etawa mekebres et iba-ibang bebresan etawa mekepereti' et itue.

³¹Angkansa ipetetega' myu banar ating menge' begey na lebing kewasa.

Indyari tiban ituldu' ku dimyu ating pinekemenunga et ginsan neng ebiaan.

Ebiaan et Pegmerga'

13 ¹Misan ne mekebres ku ne et menge' bebresan et menge' taaw beke' menge' dereakan et Empu', ba' kaya pegmerga' ku, beres ku samat lang et kaya keretian neng gibek et agung neng penegtawag etawa sanang neng pegkukulitiken. ²Ba' aku pesi maya kepengyedian na megpebunayag et beres et Empu', beke' mengreti' et ginsan neng kelilu'lilu', ba' aku pesi maya ginsan neng kesesewran beke' kelang pengandel enu ga teyen medeliseg ku menge' bukid, segwa' kaya lang pegmerga' ku, kaya gasi kegunaan ku. ³Misan pesi ipemgey ku ginsa't menge' pemusaka' ku beke' isimaya' ku daken neng bilug supaya tutungen, ba' kaya gasi pegmerga' ku, kaya kenunganan mebgey itue daken.

⁴Ating pegmerga' mepengna' beke' masip, diki meinimunen, pebi'biri' etawa pedalu'-dalul'. ⁵Pegmerga' diki meraat, diki meimut, diki merugey na eripuruen, etawa megpelista et menge' sala'. ⁶Pegmerga' diki ikeksan pasal pegbuwat et keretian, segwa' keksanan ye pasal keberbenaran. ⁷Pegmerga' mesandal dut ginsan neng keginisan, mepengendelan set ginsan, maya pegarap dut ginsan, beke' mepengna' dut ginsan seked kepususan.

⁸Kaya seskeran et pegmerga' misan ingyan. Metimpus ating kegeesan na megpebunayag eset beres et Empu', peterna ating kegeesan na meres et iba-ibang bebresan, sampay malam ating kesesewran, segwa' ating pegmerga' kaya tebesan. ⁹Sabab ingga pe' sukup kesesewran tyu beke' ingga pe' sukup ating kegeesan pasal pegpebunayag et beres et Empu'. ¹⁰Segwa' pegdateng kesukupan, malam ating kekurangan.

¹¹Nekeuna ti' aku yengyegang nega, megberes ku, megpikir beke' megdawa samat yengyegang. Tiban aku meumur ne, peglipatan ku ne pasal arat yengyegang. ¹²Segwa' tiban, samat mekabu neng pata' mekebiri' tyu dut sereming, segwa' dumateng eldew na mebiri' tyu Ya et elepan. Sengkedit pe' tiban nesewran ku, segwa' dumateng eldew mesukup ne itueng kesesewran, samat mesukup na pegkilala daken et Empu'.

¹³Itueng telu megkebaya'. Ating pengandel, pegarap, beke' pegmerga'. Segwa' pinedekla' et menge' itue ating pegmerga'.

Pasal Nega et Menge' Begey et Empung Nakem

14 ¹Asal ating pegmerga' eset sebaya' myu iwasan myu banar, segwa' iwasi' myu ating menge' peglugut na' Empung Nakem, lebing-lebi ne itueng mekepegpebunayag et beres et Empu'. ²Ating mekebres et iba-ibang bebresan, atin dut Empu' pekipegsudsugid, lein lang dut taaw, sabab kaya mekereti' kenye. Segwa' ya megbebres et menge' tagu' na' keberbenaran, pebiya' dut tabang et Empung Nakem. ³Lyu gasi sentin, ati't mekepebunayag et beres et Empu', atin megberes dut menge' taaw na ikepangger et kedyeng pengandel, ikebasag et seled beke' ikeimuyuk. ⁴Dye in mekebres et iba-ibang bebresan et tumpang melandew et diri' dye. Segwa' ating pegtimung-timungan et mengengandel pepesangdan et mekepebunayag et beres et Empu'.

⁵Ingin ku teyen na kemyu ginsan mekepegberes et iba-ibang bebresan, segwa' mas lebing gaay na ati't kemyu mekepegbunayag et beres et Empu'. Lebing merga' ati't mekepebunayag et beres et Empu', kas lang dut mekepegberes et iba-ibang bebresan, selyu lang ba' ipebunayag ye kenyeng pegebresen, supaya meketabang dut pegdekla' et pegtimung-timungan et mengengandel. ⁶Angkansa menge' ketipusdan, ba' sumentin ku beke' meres dimyu et iba-ibang bebresan, enu mepulusan myu daken? Kaya! Mekepulus kew lang ba' ituldu' ku dimyu ating pebunayag et Empu' etawa pasal eset nesewran ku, etawa menge' penarus, etawa menge' usiat.

⁷Misan dut menge' kepenyapan na kaya biyag, samat suling beke' kudlungan, enungkwan mesewran et sinu-sinu ba' enu lang pegkukudlingen ba' diki metugna' ligu' et menge' pegdedepnen? ⁸Beke' ba' diki metugna' ating pinegtawag pebiya' dut agung, sinu mekepegpanyap dut pekikiatu? ⁹Megdemikian gasi, enungkwan mesewran et sinu-sinu ba' ingin myu bersen ba' meres kew pebiya' dut ibang bebresen na diki dye gasi mekeretian? Sama kew lang megebres et deres. ¹⁰Banar, mekeldam neng iba-ibang bebresan atu't dunya, beke' kede sembatu maya retian. ¹¹Segwa' ba' aku diki kesewd et bebresan neng pegberes et kesudsugid ku, diki kay megreti'. Mendyaring

menenumpang aku dut kenye, beke' ya taw't tumpang daken. ¹²Asal gey-gaay myu pasal eset begey et Nakem et Empu', ipetetega' myu na kesangdan kew et menge' begey na mekepepangger et pengandel et pegtimung-timungan et mengengandel.

¹³Sabab et itue, keilangan ipenelang et mekebres et ibang bebresen na begeyan gasi ya et peglugut na mekepereti' et itue. ¹⁴Ba' megpenelang ku dut atin lein neng bebresan, megpenelang pesi nakem ku, segwa' pikiren ku kaya kepuluan. ¹⁵Enu mepatut buwaten ku? Megpenelang ku pebiya' dut daken neng nakem, segwa' usalen ku nega pikiren ku dut pegpenelang. Aku megkanta pebiya' dut nakem ku, segwa' usalen ku nega pikiren ku ganang pegkanta ku. ¹⁶Ba' negpeselamat ke dut Empu' pebiya' dut nakem lang, enukwan mekepegberes et “Amen”^b dut penelang mu eset pegpeseselamat ating sembatung taaw esentin? Na kaya kwantin neng begey, angkaan kaya ye neretian dimung pegebresen. ¹⁷Misan menunga dimung negpeselamat dut Empu', tantu banar, segwa' diki meketabang dut menge' iba, dut ikesangpet et kedyeng biyag.

¹⁸Megpeselamat ku dut Empu' na aku mekebres et iba-ibang bebresan, lumbi dut dimyu ginsan. ¹⁹Segwa' dut pegtimung-timung et pegtimung-timungan et mengengandel, metanam nega resanen ku meres et limang beres lang na mekeretian, supaya ituldu' menge' iba ku, kas lang meres kut seng ribu neng bebresan, ba' diki gasi meretian.

²⁰Menge' mengengandel, kas kew't samat menge' yengyegang pasal dimyung pemikiran. Megnakem kew samat yengyegang ba' pasal et kereatan, segwa' megmendyaring sukup dimyung pikiran. ²¹Kwantin nesurat dut Kesuratan,

“Meres ku dut binangsa na itue, pebiya' et menge' taaw na meres et ibang menge' bebresan. Meres ku pebiya' dut baba' et menge' taaw tumpang, segwa' misan dye menge' taaw ku, diki dye kumingeg daken,” kwan et Begerar.^c

²²Angkansa, ating begey na kebres et iba-ibang bebresan, atin sembatung tenda' apang dut menge' diki mengengandel, lein lang dut menge' mengengandel. Segwa' ating begey neng mekepegbunayag et beres et Empu', atin tenda' apang dut menge' mengengandel, lein lang dut menge' diki mengengandel.

²³Ba' dut pegtimung-timung et pegtimung-timungan et mengengandel meres dye et iba-ibang bebresan, indyari maya taaw sia' etawa diki mengengandel siminled, diki taku' sugiren dye na kemyu menge' dungdupang? ²⁴Segwa' ba' ginsan dye mekepebunayag et beres et Empu', indyari meginabu maya diki mengengandel sumled etawa taaw sia', mekedyaring keintetew et keselaan ye sabab eset nekingeg ye in.

^b 14:16 “Amen” - ingin bersen “sulut”. ^c 14:21 Isaias 28:11-12

Indyari mepikiran ye, na ya mekeselaan. ²⁵Beke' mesewran ye tagu' et kenyeng biyag. Angkansa ya mepekleb beke' mengangat ampun sampay mengempu' dut Empu', seked-seked sugiren ye, “Tantu banar ating Empu' eset dimyu!”

Buwaten et Maya Keselusayan Ginsan neng Ginis

²⁶Enu tiban ingin bersen et ginsan na atin, menge' tipused. Dimyung pegtimung-timung maya mekulilal, maya megtuldu', maya pebunayag et beres et Empu'. Maya meres et iba-ibang bebresan beke' maya gasi megpepereti' et pegsugiren na atin. Balen myu ne ginsan neng ginis apang ikepagen et pegtimung-timungan et mengengandel. ²⁷Ba' maya meres et iba-ibang bebresan, abu' ne duwa etawa telu dye megsambi'sambi', tebes maya megpetnga' pereti' et kedyeng pegsugiren. ²⁸Temed ba' kaya megpereti', kede sembatu dyangan ne gumibek dut megpegtimung-timung, beke' dut diri ye mene mekepegsudsugid beke' dut Empu'. ²⁹Tugutan meres itueng duwa etawa telu taaw na binggeyan et mekepegtuturan et beres et Empu', indyari timbangan gasi et iba itueng menge' pegbebresen dye. ³⁰Temed ba' maya kedye sembatu na megarung duntin na timinerima eset pebunayag et Empu', petaren gasi itueng megebres. ³¹Sabab kemyu ginsan mekedyari tegsemba-sembatu na megpebunayag et beres et Empu', supaya megkesewd ginsan beke' mepebasag seled et ginsan dye. ³²Ating menge' timinerima et kwantin neng begey na subali' teyen mekepeeteng et diri. ³³Sabab Empu' diki meingin et sasew, imbes dut keselusayan key.

Na merapat meinabu dut ginsan neng ketingtimungan et menge' taw't Empu', ³⁴ating menge' libun keilangan dye pekikisneng lang dut pegtimung-timungan et mengengandel. Sabab diki dye pegtugutan na meres samat kwantin neng pegtimung-timung. Keilangan dye pesakup samat sinugid et Keseraan et menge' taw't Judio. ³⁵Ba' maya ingin dye meenaran, subali' mengingkut dye et kedyeng esawa pegdateng dut benwa. Sabab kelewleew dut libun na meres dut seled et pegtimung-timungan et mengengandel.

³⁶Etawa diki be taku' pikiren myu kwantin. Na kalu' gasi keblan myu dut dimyu teyeg ating beres et Empu', etawa kemyu lang tinengap atin? ³⁷Ba' nerim-erim et sinu-sinu na ya keterima et bebresen teyeg dut Empu' etawa enu-enung ipeglulugut et Nakem, ating sinurat ku dimyu in mepatut lang kilelanan na misan sinu itue daak et Begerar. ³⁸Sebarang diki kumilala et itue, kasi' myu gasi ya pegkilelana'.

³⁹Angkansa menge' tipused ku, ipetetega' myu na mekepegbunayag eset beres et Empu', temed kasi' myu gasi leanga' na megberes et lein-lein neng bebresen. ⁴⁰Segwa' bala' myu atin ginsan neng ginis dut kepetutan beke' meselusay neng egian.

Ating Pegbiyag Peuli' i Kristo

15 ¹Na tiban, iperendem ku dimyu menge' tipused, ating Menungang Abar na pinebunayag ku dimyu, na tinerima myu na negmendyaring sendaran et dimyung pengandel. ²Pebiya' dut ating Menungang Abar, kemyu nebawi', ba' mepagen pegkepet myu et itueng bebresan neng itinuldu' ku dimyu, lyu neng pengandel myu kaya kegunaan.

³Sabab binggey ku dimyu ating pinekemergang tuturan neng neterima ku, na si Kristo natey bilang simaya' dut keselaan tyu, apang ketumanan dut sinugid et Kesuratan. ⁴Ya limbeng tebes negbiyag peuli' dut iketlung eldew, kuyun dut sinugid et Kesuratan. ⁵Tebes si Jesus nepebiri' ki Pedro, tebes dut sempulu' duwang bibilinan Ye. ⁶Pegketebes ya negpebiri' dut diki kurangen et limang gatus neng menge' pepengenanar ye na nemegtimung-timung. Mekansang nega dut kedye biyag sampay tiban, segwa' iba in patey ne. ⁷Indyari nepebiri' gasi si Jesus ki Jakob, pegketebes dut ginsan neng menge' bibilinan ne pegbe'baya' nekeuna ti'.

⁸Set ketebes-tebesan nepebiri' gasi si Jesus daken, misan aku samat yengyegang na ipinegyegang et kaya sugat neng ebia'. ⁹Sabab aku pinekebaba dut menge' bibilinan, aku kaya teup na tingkagen et bibilinan et Empu', sabab sinasew ku ating pegtimung-timungan et mengengandel et Empu'. ¹⁰Temed sabab dut menungang seled et Empu', aku negmendyaring bibilinan. Beke' diki gasi neugaran et kepulusan itueng nilugut ye daken. Neksensara' ku et lebi dut ginsan et menge' ibang bibilinan, misan ne' diki mebuwat et diri ku, segwa' sabab eset atin redyiki' et Empu' daken. ¹¹Angkansa, misan mawa' aku etawa dye, itue nega pegtutuldu' kay beke' itue nengandel kew.

Ating Pegbiyag Peuli' et menge' Natey

¹²Tiban ba' ituldu' kay na si Jesus Kristo negbiyag peuli' teyeg dut kepeteyan, enukwan ne pegsugiren et sinu-sinu dimyu na diki ne megbiyag peuli' ating menge' natey? ¹³Ba' banar diki biyagen peuli' ating menge' natey, lumtew na diki binyag peuli' si Kristo. ¹⁴Ba' si Kristo diki binyag peuli', kaya kepulusan damen neng pegtutuldu' beke' kaya kepulusan et dimyung pegandel. ¹⁵Ba' kwantin lumtew ne kami menge' membut neng saksi' et Empu', sabab pinesebenaran kay ne binyag peuli' et Empu' si Kristo, indyari lumtew na itue diki banar, ba' banar diki biyagen peuli' ating menge' natey. ¹⁶Sabab ba' diki biyagen peuli' ating menge' natey, diki gasi binyag peuli' misan si Kristo. ¹⁷Na ba' diki binyag peuli' si Kristo, kemyu diki nega nelekat et dimyung menge' sala', beke' kaya kepulusan et dimyung pengandel. ¹⁸Diki lang atin, lumtew nega na ating ginsa't natey neng nengandel ki Kristo nebinasa. ¹⁹Ba' ating erapen

tyu ki Kristo dut atu' neng biyag lang, kityu ne ating keingasi'-ingasi' dut ginsa't taaw.

²⁰ Temed atin banar, si Kristo binyag peuli' teyeg dut kepeteyan bilang kebenaran^d na biyagen peuli' gasi ating menge' natey. ²¹ Ba' enukwan diminateng ating kepeteyan pebiya' dut binwat et sembatung taaw, kwantin gasi diminateng ating pegkebiyag peuli' pebiya' dut binwat et sembatung ibang taaw. ²² Segwa' ba' enukwan matey ginsan sabab dut kedyeng pekikisembatu ki Adan, kwantin nega gasi megbiyag ginsan sabab dut kedyeng pekikisembatu ki Kristo. ²³ Temed dut kede sembatu meinabu dut kenyeng timpu. Si Kristo meguna dut ginsan, pegtebes sebarang pekikisembatu ki Kristo dut timpu et pegatu' ye peuli'. ²⁴ Beke' dumateng atin ketebes, ganang na meraag i Kristo ginsan neng pegkesurutan, penggewman, beke' kepengyedian, beke' igbey ye ne dut Empu' Ama' ating Kemilikan. ²⁵ Sabab si Kristo mepatut megsurutan sumked meraag ya beke' mepesuku' ye kenyeng menge' kegebek. ²⁶ Keemuri-emurian neng kegebek ye na kenyeng pesukuan ating kepeteyan. ²⁷ Kwantin ating pegsugiren et Kesuratan,

“Ginsan neng ginis pinesuku' ne et Empu' dut kenye.”

Temed dut beres “ginsan neng ginis”, metlang ne diki kebaya' atue Empu', na ya nengdatun et ginsan dut seled et kepengyedian i Kristo.^e

²⁸ Temed ba' atin ginsan dut seled et kepengyedian i Kristo, ating Yegang gasi pesled dut kepengyedian et Empu' neng diminatun et ginsan neng ginis dut seled kepengyedian ye. Megdemikian kwantin, Empu' nega memegbeg et sengkeginsanan.

²⁹ Ba' diki kwantin, senu kegunaan ating pegbebewtismu et menge' taaw alang-alang dut menge' natey? Ba' banar diki biyagen peuli' ating menge' natey, ampa' nega negpebewtismu ating menge' taaw alang-alang dut kedye? ³⁰ Beke' damen, manu nega kami sumurung dut ketiksaan eset ginsan neng timpu? ³¹ Kaya eldew na diki aku mesengeritan dut kepeteyan. Menge' iba-iba ku neng mengengandel, pegsugiren ku itue sabab pegpeabbu ku kemyu, beke' kityung pekikisembatu ki Jesus Kristo na kityung Begerar. ³² Ba' supaya dut menglekep et pikiren et taaw lang, ating pekikipegsagka' ku dut meburangit neng kebanta atu't Epeso, enu meis'isi' ku? Kaya. Indyari ba' diki gasi biyagen peuli' ating menge' natey, menunga nega endelen tyu ne lang itueng bebresen,

“Megaan tyu't menginum, sabab diklem matey tyu ne.”^f

³³ Kas kew perunding, samat kwan dye, “Ating meyeyaat ne iba-iba, mekerungkat et menungang arat.” ³⁴ Megpekinunga kew beke' telikuran

^d 15:20 “bilang kebenaran” dut orig sinurat “bilang una ne' bua' neng simaya' dut Empu’”.

^e 15:27 Kanta 8:6 ^f 15:32 Isaias 22:13

ating keselaan. Ating iba dimyu sala' pengilala et Empu'. Sinugid ku itue supaya mepeleew kew.

Ating Dagbes et Bilug dut Pegbiyag Peuli'

³⁵ Temed maya mengingkut, kwan, “E nukwan biyagen peuli' ating natey? E nukwan dagbes et bilug dye?” ³⁶ Dupang! Diki megbiyag ating elinseg neng linuwak, seked ingga itue matey. ³⁷ Beke' ating niluwak diki kelang puen, segwa' alit, samat elinseg et trigu etawa lein-leing elinseg. ³⁸ Indyari ating Empu', negbegey et bilug dut alit na atin, kuyun dut kenyeng gaay, ati't binggeyan ye teup nega dut pemilugan.

³⁹ Beke' diki sali'sali' ating uned et menge' binwat na maya biyag. Lein lang uned et taaw, lein lang uned et ayup, lein lang dut begit, beke' lein lang dut sera'. ⁴⁰ Maya menge' bilug penglangit beke' maya gasi penglugta'. Segwa' lein lang dagbes et bilug penglangit, beke' lein lang dagbes et bilug penglugta'. ⁴¹ Lein lang lingkak et telang et eldew, lein lang gasi atin lingkak et telang et bulan, beke' lein lang gasi lingkak et telang et menge' bituen. Beke' misan menge' bituen maya lein-leing lingkak et telang.

⁴² Kwantin nega dut pegbiyag peuli' et menge' patey in. Ating bilug ne limbeng muruk, temed ating bilug ne biniyag peuli', diki ne muruk misan ingyan. ⁴³ Bilug in meyaat beke' kaya basag ganang limbeng, temed mendyaring melingkat beke' mebasag pegketbes na biyagen peuli'. ⁴⁴ Limbeng neng bilug et penglugta', megbiyag peuli' bilug neng penglangit. Ba' maya bilug penglugta', maya gasi bilug penglangit.^g ⁴⁵ Kwantin ating pegsugiren dut Kesuratan, kwan, “Ating unang taaw si Adan, ginuna na binggeyan et biyag.” Segwa' ating binyan i Adan neng si Kristo, Ya in ating taaw megpemgey et biyag kaya seskeran.^h ⁴⁶ Temed diki meuna ating penglangit; Ating penglugta' mena, ampa' ne ating penglangit. ⁴⁷ Ating megunang taaw si Adan mawa' dut lugta', sabab binwat dut lugta'. Ating pengeruwang Adan mawa' dut langit. ⁴⁸ Samat buwatan ating unang taaw ne teyeg dut tehuk et lugta', megdemikian gasi ating menge' taaw penglugta'. Segwa' ating menge' bilug penglangit samat Ya in teyeg dut langit, neng si Kristo. ⁴⁹ Ba' enukwan kityu dagbes et ating taaw si Adan mawa' dut lugta', dumateng ating eldew mesimanan tyu gasi dagbes et ating taaw si Kristo mawa' dut langit.

⁵⁰ Itue ingin ku bersen, menge' ketipusdan; ating nesukup et uned beke' dugu' diki meketerima et bagi' dut pengmilikan et Empu', beke' ating bilug penglugta' diki mekedyaring memusaka' et biyag ne kaya seskeran.

⁵¹ Pekingga' myu ating keberbenaran neng neketagu', diki ginsan tyu matey, temed kityu ginsan beguen. ⁵² Dut sengkidyupan beke' sengkekirepan

^g 15:44 “bilug penglangit”, etawa bilug nepedeheng et Empung Nakem.

^h 15:45 Tagna' 2:7

et mata pegdinga't emuring beres et tiup-tiup, ating menge' patey biyagen peuli' beke' diki ne matey peuli'. Kityu ginsan beguen. ⁵³Sabab itueng bilug neng muruk tantu mesembian et bilug na diki ne muruk, beke' itueng bilug neng megpatey mesembian et bilug et diki ne matey. ⁵⁴Ba' nesembian ne et kaya pegkeburuk ating megburuk, beke' ganang nesembian ne et kaya kepeteyan ating megpatey, metuman ne ating neratun dut Kesuratan, kwan, "Neraag ne ating kemeteyan, sukup ne ating pengindaag!"

⁵⁵Angkansa mekesugid tyu, kwan,

"Uy Kemeteyan, embe ne pengindaag mu?"

Uy Kemeteyan, embe ne bisa mu?"

⁵⁶Ating bisa et kemeteyan, atue't keselaan, beke' ating basag et keselaan, mawa' dut Keseraan binggey et Empu' ki Moises. ⁵⁷Segwa' megpeselamat tyu dut Empu' na negbegey kityu et pengindaag, pebiya' et binwat et kityung Begerar na si Jesus Kristo.

⁵⁸Angkansa menge' tipused na pegmerganen ku, megpekepagen kew, beke' kas kew pesari' meraag. Megpekepengna' kew daran, megkeradya apang dut Begerar, kwantin sewd myu ne, diki mesayang dimyung pegsengsara', imbes surung atin dut kenye.

Bebegeyan dut menge' Mengengandel dut Judea

16 ¹Pasal gasi dut bebegeyan dut menge' taw't Empu' dut Judea, timungen myu atin samat sinugid ku dut menge' ketingtimungan et menge' mengengandel dut probinsiya et Galasia. ²Mapet unang eldew et senglinggo, meneriri' ne kede sembatu et arga' neng megeesan, beke' timungen atin supaya diki ne menew et bebegey pegsentin ku. ³Pegdateng ku sentin, begeyan ku et surat ating menge' taaw neng pinili' myu, supaya mibit et dimyung begey dut lungsud et Jerusalem. ⁴Beke' ba' keilangan aku subali' mibit, indyari ipebaya' ku dye.

Menge' Paru i Pablo

⁵Gaay ku ne kemyu periksanen pegketbes et kebiya' ku ne dut probinsiya et Masedonia, sabab pegperuen ku ne beyaan dut Masedonia. ⁶Kalu' mekwit-kwitan ku dut dimyu, esentin ne gasi aku megpelibuas et tegramig, supaya petabang ku dimyu dut sunud ku neng pepenewan, misan diki ku nega pegsesewren ba' embe surungan ku. ⁷Mendi' ku ba' tumalib lang esentin. Ingin ku mekwit-kwitan sengkerit, ba' itugut et Empu'.

⁸Temed pegperuen ku ne tumeteg atu't lungsud et Epeso seked eldew et Kenkaan et Pentekostes. ⁹Kela' ating timpu atue apang dut bubuwaten tyu maya pulus, misan ne mekansang meglelaang.

¹ 16:8 "Pentekostes", pegkenkaan et menge' taw't Judio pasal et Pengeyg. Birinen dut Lebitiko 23:15-21; Bilang 28:26, 31; Keradya 19:8-10.

¹⁰Pegdateng esentin i Timoteo, esipa' myu ya et menunga supaya menunga peresan et kenyeng seled, sabab sama kay pegkeradya dut Begerar. ¹¹Angkansa kasi' myu ya daag-daagen, temed tebangi' myu ya, supaya kepeuli' atue et meksan, sabab ya pegtetegeyen ku sampay neng menge' ibang mengengandel.

¹²Pasal gasi ki tipused na si Apolos, binisara ku ya et meget, supaya memeriksa' sentin mibut menge' ketipusdan, temed diki nega ya megaay nekesentin tiban neng timpu. Tumibew nega ya ba' maya timpu.

Penimpusan neng Penektak

¹³Megpanyap beke' megpekepagen dut dimyung pengandel, megpekeiseg beke' megpekekseg. ¹⁴Ginsan neng pegbuwaten myu, buwata' myu et maya pegmerga'.

¹⁵Menge' tipused, sewd myu ating sengbinenwa i Estepanas, atin unang mengengandel dut probinsiya et Akaya. Beke' pinegmesked dye kedyeng diri dut pegsusuku' dut menge' taaw et Empu'. ¹⁶Pepeasi'asi' ku dimyu menge' mengengandel, kemyu pesukup samat dut menge' kedye, beke' dut sinu-sinung pegkeradya na iba dye.

¹⁷Meksan ku dut pegdateng de Estepanas, Portunato, beke' si Akaiko, sabab binggey dye daken ating diki myu ibgey tiban. ¹⁸Dye atin negpeksan dut daken, kwantin gasi dut dimyu. Inungana' myu samat kwantin neng menge' taaw.

¹⁹Pegpenglingen kew et menge' pegtimung-timungan et mengengandel dut Asia. Pegpenglingen kew gasi de Akila beke' i Prisila beke' menge' mengengandel ne negtingtimung dut kedyeng benwa, alang-alang dut Begerar. ²⁰Pegpenglingen gasi kemyu et ginsan neng mengengandel atue. Megpenglingen kede sembatu set samat arat et taw't Judio.^j

²¹Akung si Pablo negsurat et pemangling na itue dut diring keremut ku.

²²Sumpaen ating sinu-sinu ne kaya pegmerga' dut Begerar.

Kwan ku ne, "Maranata!" Ingin bersen, "Dumateng ke ne teyen, Empu' kay!"

²³Teyen sumentin ne ating redyiki' et Begerar neng si Jesus!

²⁴Sumentin dimyu ginsan pasal eset daken neng pegmerga', dut pegsesembatu tyu ki Jesus Kristo. Amen.

^j 16:20 Dut orig na Kesuratan, Megpenglingen kew dut arek na pengempu'. Maya gasi dut 2 Korinto 13:12; Roma 16:20.